

Det nya förslaget till sjukhuslag

Referat av yttranden

I föregående nummer av tidskriften meddelades korta referat av några sakkunniga instansers yttranden över det nya förslaget till sjukhuslag. Vi fortsätter här med ytterligare några sammanfattande referat.

Svenska landstingsförbundets yttrande

Landstingsförbundets styrelse anser att lagstiftningskommittén i det stora hela åstadkommit ett väl avvägt förslag. Styrelsen kan i allt väsentligt lämna sin anslutning till detsamma. En detaljreglering av mera ingående natur än som gäller inom andra områden av den kommunala verksamheten har med rätt eller orätt förekommit inom sjukhusväsendet. Det förefaller som om kommittén har lyckats göra en avvägning som i stort sett motsvarar tidens krav, säger landstingsförbundet. Omfattningen av landstingens vårdskyldighet har utformats på ett riktigt sätt. Någon invändning mot det utvidgade huvudmannskapet framföres icke. Landstingens vårdskyldighet beträffande s. k. lättskötta sinnessjuka förnekas icke. Svårigheter finnes dock att precisera dessa i lagtexten. Styrelsen förutsätter emellertid att delar av den statliga sinnessjukvården icke utan vidare överflyttas på landstingen. Det noteras att begreppet huvudmannaskap icke av kommittén närmare definieras. Det finnes också starka skäl att icke göra detta. Uppgörande av planer inom olika sjukvårdsområden och dessa planers underställande statlig myndighets godkännande avvisas av förbundet. Förbundet lämnar sin anslutning till kommitténs förslag om laglig reglering av den öppna vården vid kroppssjukhusen. Detta får ej innebära att den öppna vården menligt inverkar på den slutna eller medför en desorganisering av övrig öppen vård utanför sjukhusen.

Förbundet anser det erforderligt att sjukhusens läkare samtidigt erhåller skyldighet att medverka i den öppna vården. Lokala förhållanden får avgöra i vilken utsträckning denna skyldighet tages i anspråk. Karaktären av specialvård bör upprätthållas. Detta ställer vissa

krav på kompetensen hos de deltagande läkarna. Vederbörande överläkare bör fördela arbetet så att mottagningen fyller sitt syfte. Såvitt nu kan bedömas saknas anledning frånga hittills gällande praxis beträffande de öppna sjukhusmottagningsanordnande och drift i annan mån än som följer av att överläkaren blir skyldig att hålla sin mottagning på sjukhuset. Förbundet ansluter sig till förslaget att sjukvårdsanstalter knutna till socialvården i fortsättningen överföres till sjukvårdande organ. I allt väsentligt kan förslagen rörande sjukhusens ledning accepteras. Det är viktigt att större sjukhus får en administrativ chef med medicinsk expertis vid sin sida om han ej är läkare. Inrättande av en dylik administrativ befattning skall emellertid icke behöva underställas Kungl. Maj:ts prövning. I stället bör man med fullt förtroende kunna överlåta åt huvudmannen att fatta avgörande härom. Beteckningen "överintendent" för sådan befattningshavare anses mindre lyckad. I övrigt har landstingsförbundet inga väsentliga anmärkningar att göra mot det framlagda förslaget.

Svenska stadsförbundets yttrande

Lagstiftningskommitténs rekommendation att sjukhusförfattningarna revideras utan dröjsmål och utan att man avvaktar resultatet av pågående utredning inom annan kommitté accepteras av stadsförbundet. De nya bestämmelserna om den öppna vården är att betrakta som en kodifiering av vad som tillämpas på området. Förslaget är en etapp på vägen mot en lag som reglerar hela hälso- och sjukvården. Beträffande omfattningen av kommuns vårdskyldighet konstateras att landstingen och de fria städerna vid planeringen av den slutna vården självfallet måste ta hänsyn till den anstaltsvård som faktiskt ombesörjes av annan och att de själva icke skall ombesörja sådan vård i större omfattning än vad de faktiska förhållandena kräver. Det får anses ogörligt att "för närvarande sänka den vårdstandard som finnes vid ålderdomshemmens sjukavdelningar". Därför bör erforderliga undantagsbe-

stämmelser tillskapas till dess att sjukvårdsorganen får tillräckliga möjligheter att övertaga socialvårdsorganens uppgifter. Inga väsentliga anmärkningar göres mot förslagen om förvaltningsorgan och sjukhusledning. Dock avböjes den tilltänkta rätten för husmodern att delta i direktionens sammanträden. I lagförslaget har tillräcklig hänsyn icke tagits till de särskilda förhållanden varunder den öppna vården är anordnad i storstäderna. Kommitténs förslag att medicinalstyrelsen skall fungera som överordnad instans eller skiljedomstol om parterna dvs. huvudmannen och läkarna icke kan komma överens i fråga om taxa och återbäringsersättning avstyrkes av förbundet. Uppkommande tvist bör hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

Vissa länsstyrelser yttranden

Länsstyrelsen i Malmö dröjer vid sjukvårdsförhållandena inom ålderdomshemmen och anmäler sig icke kunna biträda kommitténs förslag att ålderdomshemmens sjukvårdsanstalter för närvarande inordnas under sjukhuslagen. Eventuellt borde övervägas att ställa dessa anstalter under medicinalstyrelsens allmänna tillsyn och inspektion.

Länsstyrelsen i Värmlands län finner lagstiftningsförslaget i många avseenden förtjänstfullt. Socialvårdsorganen bör befrias från ansvaret för den kronikervård och sinnessjukvård som dessa alltför omhänderhar. Vissa förslag i övrigt finner länsstyrelsen däremot kunna vara föremål för tvekan. Sålunda ifrågasättes lämpligheten av att nu i lag meddela bestämda regler i fråga om den öppna vården vid sjukhusen. Styrelsen finner sannolikt att utvecklingen beträffande den öppna sjukhusvården bäst främjas om tills vidare en reglering genom lag av denna vårdform icke kommer till stånd.

Länsstyrelsen i Falun anser det tillfredsställande att en moderniserad lagstiftning inom detta område nu kommer till stånd. Åtskilliga nyheter i sak har emellertid också tillkommit. Särskilt två frågor tilldrager sig intresset. Länsstyrelsen ställer frågan huruvida sjukhusläkarnas förvandling till uteslutande tjänstemän är sakligt sett påkallad. Styrelsen ifrågasätter också lämpligheten av att fråntaga läkaren att bedöma den skäligen omfattningen av den öppna vården. Om mot läkarkårens bestridande skyldighet för sjukhusläkare skulle stadgas att del-

taga i öppen vård kan befaras att läkarna ställer krav på normalarbetstid. Detta skulle betyda en avsevärd minskning i vårdkapaciteten om ej antalet läkare väsentligt utökas. Förslaget skulle då kunna medföra en försämring av nu rådande förhållanden till skada för de vårdbehövande. Även ett ökat tryck på den dyrbara slutna vården skulle kunna uppstå. Även om en reglering i lag av den öppna sjukvården icke för närvarande förordas av länsstyrelsen påtalas dock de stora olägenheterna för allmänheten av orimligt långa väntetider vid vissa mottagningar. Dessa brister bör dock kunna avhjälpas utan att administrativ myndighet behöver anlitas.

Kanslerns för rikets universitet yttrande

Kanslern har icke funnit anledning till erinran av principiell natur mot de grundläggande riktlinjerna för de framlagda författningsförslagen. Ett omedelbart genomförande av förslagen är emellertid icke möjligt. Det förutsätter nämligen, särskilt med hänsyn till föreskrifterna i 28 §, otvivelaktigt en närmare reglering av arbetstiden för samtliga kategorier av sjukhusläkare. En sådan reglering av arbetstiden synes med hänsyn till rådande läkarbrist för närvarande vara ogenomförbar. Med hänsyn till behovet av ett rikhaltigt och allsidigt patientmaterial, är det nödvändigt att undervisningssjukhusens behov av riksplatser tillgodoses och att föreskrifter därom intagas i en ny sjukhuslag. Med hänsyn till undervisningssjukhusens förhållanden vänder sig kansler liksom hans egna remissinstanser mot överläkares och underläkares engagemang i den öppna vården. Tjänstgöringen i öppen vård får icke erhålla sådan omfattning att möjligheterna att bedriva forskning och undervisning blir beskurna. Det är helt uteslutet att vederbörande sjukvårdsstyrelse skulle få rätt att ensam reglera de kliniska lärarnas tjänstgöringsskyldighet vid undervisningssjukhusen. Kansler gör ytterligare en rad anmärkningar beträffande tillsättning och förordnande av läkare, i fråga om medicinalstyrelsens centrala befattning med upprättande av förslag till besättande av läkarbefattningar samt i fråga om intagning av patienter. Kansler förutsätter att en omarbetning kommer till stånd av reglementena för undervisningssjukhusen och förväntar sig tillfälle att framföra nya påminnelser i frågan.